

STRESZCZENIE POPULARNONAUKOWE

Ewaluacja aktywności naukowców jest przedmiotem wielu badań, jednak bardzo rzadko badania te uwzględniają artystów zatrudnionych na uczelniach. Tymczasem uczelnie i wydziały artystyczne, tak samo jak inne jednostki naukowe, są elementem krajowych polityk naukowych i podlegają cyklicznej ocenie działalności badawczej. Można przypuszczać, że tak jak w innych dyscyplinach, tak i w dziedzinie sztuki system oceny wpływa na twórczość pracowników akademickich. Niewiele jednak wiemy o sile i kierunku tego wpływu, a dyscypliny artystyczne pozostają poza głównym nurtem badań nad ewaluacją nauki.

Włączenie sztuki do systemu ewaluacji nauki prowokuje następujące pytania: czy działalność artystyczna na uczelniach jest rodzajem badania naukowego? W jaki sposób artyści-naukowcy definiują działalność naukową oraz czy postrzegają własną pracę akademicką jako rodzaj badania? Próby odpowiedzi na te pytania podejmuje się w innych krajach, np. w świecie anglosaskim i Skandynawii, gdzie w wyniku włączenia szkół artystycznych w struktury uniwersyteckie rozwinęło się podejście zwane „artistic research”. Podejście to zakłada, że praktyka twórcza jest rodzajem badania naukowego, które prowadzi do powstania nowej wiedzy. W Polsce to podejście jest nadal mało znane, a system ewaluacji traktuje sztukę i naukę jako dwie odrębne sfery działalności akademickiej. Działalność artystyczna oceniana jest według odrębnych kryteriów, które mają charakter wyłącznie formalny (np. pierwszo- vs. długoplanowa rola w filmie) oraz ilościowy (np. długość trwania utworu, liczebność zespołu wykonawczego). Powstaje pytanie, czy taka metoda ewaluacji jest zbieżna z wyobrażeniem artystów o relacjach sztuki i badań naukowych.

Celem niniejszego projektu naukowego jest zbadanie wpływu polskiego systemu ewaluacji nauki na twórczość artystyczną na uczelniach, a także zdefiniowanie kryteriów badania naukowego w dyscyplinach artystycznych. Cel pierwszy zostanie zrealizowany poprzez analizę osiągnięć zgłaszanych przez uczelnie artystyczne w ramach trzech kolejnych procesów ewaluacji (2013-2017-2021). Przeprowadzenie analiz statystycznych pozwoli ukazać zmiany ilościowe i jakościowe w działalności artystycznej pracowników naukowych. Uzyskane wyniki zostaną zweryfikowane podczas indywidualnych wywiadów pogłębionych z pracownikami uczelni artystycznych. Realizacja celu drugiego – zdefiniowanie kryteriów badania naukowego – zostanie osiągnięta poprzez wywiady indywidualne przeprowadzone z artystami metodą Repertory Grid Technique (RGT). RGT to metoda wykorzystująca ustrukturyzowane wywiady, pozwalająca na odtworzenie osobistych konstruktów za pomocą których jednostka postrzega, interpretuje i opisuje swoje doświadczenie. W rezultacie zidentyfikowane zostaną kryteria badania naukowego, które uzyskały konsensus ekspertów w różnych dyscyplinach artystycznych.

Realizując powyższe działania badawcze, niniejszy projekt pozwoli odpowiedzieć na pytanie: w jaki sposób artyści rozumieją badanie naukowe, a także czy działalność artystyczna na uczelniach może, i w jakim sensie, być uznana za rodzaj badania naukowego. Dodatkowo w ramach projektu przeanalizowane zostaną zagraniczne modele ewaluacji dyscyplin artystycznych oraz możliwość ich adaptacji do sytuacji polskiej.